

ที่ มท ๐๔๐๙.๖/จ ๐๒๕๖

กรมการพัฒนาชุมชน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ทะเบียนศูนย์เรียนรู้ชุมชนใกล้บ้าน

จำนวน ๑ ชุด

๒. แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการพัฒนาชุมชนร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือได้ริเริ่มโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล โดยคัดเลือกศูนย์เรียนรู้ที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ ศูนย์ จากทั่วประเทศ และเรียกว่า “เครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ หรือศูนย์เรียนรู้ในการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ในระดับตำบลที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมทั้งพัฒนาชุมชนให้เป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมไทย สู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้จังหวัดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ประสานงานและดำเนินงานพัฒนาศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นศูนย์เรียนรู้สมบูรณ์แบบตามแนวทางที่กำหนด รายละเอียดในสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๒

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

กลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน

โทร.๐ ๒๑๔๑ ๖๑๑๖

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๑๒

กรมการพัฒนาชุมชน : เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๕

แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล

กรมการพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนการดำเนินการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ความรู้ของชุมชน สำหรับใช้พัฒนาความสามารถของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชนที่ประกอบด้วย การถ่ายทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของชุมชน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ การฝึกทักษะ ความเชี่ยวชาญ ในฝีมือเพื่อการประกอบอาชีพดำรงชีวิต รวมทั้งการให้บริการด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของชุมชนด้วย รูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนและความสามารถของศูนย์เรียนรู้ฯ เพื่อพัฒนาความพร้อมในการดำเนินวิถีชีวิต ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งการพึ่งตนเอง โดยประชาชนดำเนินการเอง

ปัจจุบันมีศูนย์เรียนรู้ฯ ที่ขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ของจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๑,๓๕๓ ศูนย์ โดยมีการดำเนินการเพื่อยกระดับศูนย์เรียนรู้ฯ ให้เข้มแข็งสามารถให้บริการตอบสนองความต้องการ ในการสร้างความรู้ ความสามารถกับประชาชนและศูนย์กลางของข้อมูลความรู้ เป็นเครื่องมือในการสร้างทัศนคติการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตได้อย่างแท้จริง จึงเกิดโครงการความร่วมมือในการยกระดับการให้บริการและกิจกรรมในศูนย์เรียนรู้ฯ

โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน ๗ หน่วยงาน ประกอบด้วย

๑. กรมการพัฒนาชุมชน (พช.)
๒. สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน) (สปร.)
๓. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
๔. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
๕. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
๖. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)
๗. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

หน่วยงานทั้ง ๗ หน่วยงานนี้ มีหน้าที่และกิจกรรมในการส่งเสริมศูนย์เรียนรู้ฯ ในรูปแบบของแต่ละหน่วยงาน อยู่แล้ว มีเป้าหมาย รูปแบบและการบริหารจัดการศูนย์ฯ แตกต่างกันตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์เรียนรู้ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ให้บริการทางความรู้แก่ชุมชนได้อย่างชัดเจน หน่วยงานทั้งหมดได้ตกลง พิจารณาศูนย์เรียนรู้ที่มีความพร้อมและพัฒนาร่วมกันในโครงการนี้ โดยเรียกว่า “**เครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน**”

วัตถุประสงค์ของความร่วมมือ

๑. ขยายโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มประชาชนในทุกช่วงวัย ให้ทั่วถึงและครอบคลุมทั่วประเทศ

๒. เสริมสร้างพื้นฐานสังคมไทยให้ไปสู่สังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมืองในการเข้าถึงความรู้และการประยุกต์ใช้

๓. พัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ ของทุกหน่วยงานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ประกอบด้วย สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ภายในบรรยากาศที่ทันสมัยและเอื้อต่อการเรียนรู้

๔. พัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนให้สามารถพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

เป้าหมายและระยะเวลาในการร่วมมือในโครงการ

จำนวนเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน จำนวน ๒๐๐ ศูนย์

ระยะเวลา ๓ ปี ระหว่าง เดือนธันวาคม ๒๕๖๐ ถึง เดือนธันวาคม ๒๕๖๓

ทั้งนี้ หน่วยงานความร่วมมือได้ดำเนินการฝึกอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในแนวทางการดำเนินงานให้กับผู้แทนศูนย์เรียนรู้ฯ ที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้านแล้ว ๒ ครั้ง ๆ ละ ๕ วัน

สัญลักษณ์และความหมายของโครงการ

ตราสัญลักษณ์	คำอธิบาย
	๑. รูปหนังสือ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบหนังสือ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปออฟไลน์และออนไลน์ ๒. บ้าน หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่ตั้งอยู่ใกล้กับครัวเรือน ซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ๓. หน้าต่าง หมายถึง เครื่องมือที่เปิดสู่โลกกว้าง ๔. สีเขียว หมายถึง ความเป็นธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ และการเจริญเติบโต ๕. สีน้ำตาล หมายถึง ความมั่นคงยั่งยืน ความเป็นมิตร และการไว้วางใจ

บทบาทหน้าที่และขอบเขตความร่วมมือ

๑. ร่วมกันแบ่งปัน แลกเปลี่ยนและเผยแพร่องค์ความรู้ สื่อการเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ ผ่านหนังสือ สื่อและกระบวนการเรียนรู้และช่องทางเทคโนโลยี ดิจิทัลที่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สู่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน

๒. ร่วมกันจัดทำหลักเกณฑ์และคัดเลือกเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้านที่จะเข้าร่วมโครงการ

๓. ร่วมกันพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้านตามแนวทางห้องสมุดมีชีวิต ดังนี้

๓.๑ ให้คำแนะนำด้านการจัดวางแผนผัง สภาวะแวดล้อม รูปแบบและรายละเอียดของศูนย์เรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๒ สนับสนุนหนังสือ สื่อการเรียนรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่และตามภารกิจของหน่วยงาน

๓.๓ สนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านห้องสมุดมีชีวิต การใช้สื่อการเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับบุคลากรทางการศึกษา บรรณารักษ์หรือผู้ดูแลศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน เพื่อกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความพร้อมในการเผยแพร่องค์ความรู้แก่ผู้ใช้บริการต่อไป

๓.๔ พิจารณาให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดตามที่เห็นสมควร เพื่อให้เครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้านในโครงการ สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานและการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน

๕. ประสานความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง ร่วมติดตามและประเมินผล แก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน ภายใต้โครงการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ร่วมกัน

แนวทางในการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาชุมชน

๑. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานความร่วมมือในพื้นที่ เพื่อร่วมกันดำเนินงานตามโครงการ
๒. สร้างความสัมพันธ์กับคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ ที่เข้าร่วม “โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล” เพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการฯ (ในกรณีที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่เข้าร่วมโครงการเป็นศูนย์ของหน่วยงานอื่น แต่อยู่ในพื้นที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอของท่าน)
๓. ทบทวนแนวทางการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ ให้เป็นศูนย์เรียนรู้สมบูรณ์แบบ ตามเกณฑ์ กรรมการพัฒนาชุมชน
๔. สร้างเสริมขีดความสามารถของคณะกรรมการศูนย์ฯ ในการบริหารจัดการกิจกรรมของศูนย์ให้มีขีดความสามารถในการให้บริการความรู้ แก่สมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์เรียนรู้ฯ ในความรับผิดชอบ ของกรรมการพัฒนาชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการเพื่อยกระดับการให้บริการแก่ประชาชน
๕. ร่วมกับกรรมการบริหารศูนย์ฯ ในโครงการศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้าน เพื่อวางแผนการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ เช่น
 - **ด้านการพัฒนาบุคลากร** สรรหา อบรม แนะนำ ให้คำปรึกษา ส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจให้ กรรมการศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมให้บริการด้านการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
 - **ด้านกายภาพ** ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์ ออกแบบพื้นที่ใช้สอย เพื่อรองรับการจัดส่วน การเรียนรู้
 - **ด้านหนังสือและสื่อการเรียนรู้** การจัดหาครุภัณฑ์เพื่อรองรับการให้บริการ สื่อการเรียนรู้ หนังสือทั่วไป หนังสือเฉพาะด้าน เช่น IT การเกษตร การอาชีพ กฎหมาย เด็กและเยาวชน เกมสร้างสรรค์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e- book) ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เป็นต้น
 - **ด้านกิจกรรม** การส่งเสริมการอ่าน บริการยืมและคืนหนังสือด้วยห้องสมุด ที่สามารถให้บริการ ความรู้กับทุกเพศ ทุกวัย การจัดมุมการเรียนรู้ และการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม การอาชีพ ความรู้วิถีชีวิตและทักษะการดำเนินชีวิตของชุมชน
 - จัดเตรียมชุดความรู้จากประสบการณ์และสร้างวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ประจำศูนย์ฯ
๖. สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ ในโครงการ ทั้งนี้ หน่วยงานความร่วมมือ ในโครงการสามารถช่วยเหลือในด้านหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และการสนับสนุนเข้าถึงข้อมูล ความรู้ผ่าน ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ตฯ
๗. สนับสนุนและเพิ่มความสามารถให้ชุมชน ในการจัดการความรู้ สร้างชุดความรู้สำหรับชุมชน เช่น วิธีการประกอบอาชีพ วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การถ่ายทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ
๘. เพิ่มพูนทักษะการเป็นวิทยากรประจำฐานการเรียนรู้ ในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของชุมชน และความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป
๙. รายงานผลการดำเนินงาน เป็นภาพถ่ายศูนย์ฯ ภาพถ่ายกิจกรรม และคำอธิบายสั้น ๆ ผ่าน โครงการปึกหมุดศูนย์เรียนรู้ฯ และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐
๑๐. สามารถดาวน์โหลดเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.chumchon.cdd.go.th